

TARTALOM:

d. Sz. L.: 1943 háborús karácsonyára. — Visky László: Az örök advent örök reménysége: Krisztus! (Írásmagyarázat.) — d. Szabó László: Óra-sorsban. (Vers.) — —d.—: Nem lehet visszafordulni. — Schuber Ottó: A szikra. (Vers.) — Dr. Gulyás József: Harsányi Zsolt. — d. Szabó László: Örökkévalóság. — Agárdy Sándor: Amikor születtem... (Vers.) — Theol.: Négyszemközt. — Ruszkay Gyula: Gondolatok egy fiatal anya elhunytán. (Folyt. köv.) — -Vent-: Negyed-év AC—Legáció SK 7:0! (Közvetítés.) — Zsoldos Benő. — Híreink. — Adorján József: Legátusok, mendikánsok! (Lásd a címlap belső oldalán.)

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.

Előfizetési ára: jogi személyeknek évi 10, félévre 6.— P.

Előfizetés: egy évre 6, félévre 4.— P. — Jelenleg pataki diákok előfizetési díja 5.— P. — Egyes szám ára: 1.— P.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

Legátusok, mendikánsok!

Magyar falvakba és városokba mentek. Visztek és hoztok. Visztek Isten vizsgálását megszorodott magyaroknak és elhozzátok az ő szeretetük filléreit. Ne elégedjete meg ezzel, hanem a megtömtt pénz-tárca mellé rakjatok más kincseket is a tarsolyotokba. A mi népünk nagyon gazdag karácsonyi szokásokban, lessétek el tőlük és jegyezzétek le a bellehemes játékokat, a kántáló énekek szövegét, öreg magyaroiktól kérjete mesét és népdall, ne hagyjátok, hogy elvigyék magukkal a sírba.

Igyekezete a mai nehéz, terhekkel tele időkbén komolyan dolgozni és nyitott szemmel járjátok a falvakat, lássátok meg a bajt és a biztató jeleket. Jegyezzétek fel a szaporodás és halálozás arányszámát, a gazdasági helyzetet és mindent, ami adódik. Ha minden legátustól és mendikánstól kapnánk valamit, mint egy tükkörben, megláthatnánk a magyarság mai helyzetét a Tiszáninneneni Egyházkerületben.

A gyűjtött kincseket adjátok át majd, vagy a főmunkatársainknak, vagy nekem a vakáció után azonnal.

Jó munkát kíván
Adorján József
theol. hallgató.

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny munkatársai:

Főszerkesztő

d. Szabó László
IV. é. th.

Felelős szerkesztő:

Dr. Harsányi István
tanár.

Főmunkatársak:

Szanyi László IV. é., Jakab Károly III., Adorján József II., Hegedűs András I. é. theológusok,
Pandi Miklós, Ványay László V. é. tan. jel., Balla Viktor, Kiss E. Géza VIII. o. g. t

Híróvátvezető: Szilvássy János I. é. th.

Kiadóhivatali főnök: Komjáthy Géza II. é. th.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:
diószeji SZABÓ LÁSZLÓ

1943 december hó

Felelős szerkesztő:
Dr. HARSÁNYI ISTVÁN tanár

1943 háborús karácsonyára.

Sorrendben az ötödik háborús karácsony. Azt hiszem, mindenki érzi ennek a fogalomnak képtelenségét: háborús karácsony. Háború és karácsony, gyilkolás és önfeláldozás kizárják egymást, ellentétesek egymással. Ellentétük meg sem mérhető, éppen ezért kiegyenlíthetetlenek.

Háborús karácsony az emberi lélek gyarlóságának „fából vaskarika“ műve. Magán hordozza az ember esztelen vakságának minden bélyegét.

A karácsony a béke ünnepe. A most születő, de csodálatos, megfoghatatlan módon már előbb a Golgotát megjárta Jézus a békességet hozza a karácsonyban. Szelíden szól az emberiségnek: Békesség néktek! De az ember nem hallgat reá. Esztelenül csörgeti fegyverét, ordít, kiabál, hogy nagyobbak tűnjék. S a bűn és halál apokaliptikus orgiájában alig hallható Krisztus beszéde.

Milyen jó lenne, ha ezen a karácsonyon elnémulnának a fegyverek, s az egész világ néma döbbenettel hallgatná Krisztus szavát: Békesség néktek! Egy pillanatra mindeki letenné kezéből a fegyvert s odasietne Hozzá, aki üdvöt, békét, életet ad, mert ő az Üdvözítő, a Békesség fejedelme és az Életnek királya!

Hadd tolmácsoljam Néktek, Kedves Olvasónk karácsonyi köszöntésül az Úr szavát: „Békesség néktek!“ d. Sz. L.

ÍRÁSMAGYARÁZAT.

Az örök advent örök reménysége: **Krisztus!**

Róm. 5:5.

„A reménység pedig nem szégyenít meg, mert Istennek szerelme kitöltött a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk.“

Az advent a reménykedés várakozás ideje. Azért van, hogy felújuljanak lelkünkben azok a drága ígéretetek, amelyeket, Isten tett az elbukott embernek, hogy azoknak beteljesülése által higgyen és reménysége valóság is legyen. Istennek ígérete be is teljesült, mert Krisztus megszületett. Istennek beteljesül minden ígérete. Az emberi ígélet nagyon sokszor csak ígélet marad. Isten ígérete az Éden kertben hangzott el először, s aztán a próféták ajkáról zengett, az isteni szó: ember, higgy, mert Szabadítót küldök néked. Egyszer dorgálás, fenyegetés, máskor biztatás, vigasztalás formájában hangzott az ígélet, míg végre elérkezett az „idők teljességében“ a „szentek reménysége.“ Istennek szerelme: Jézus. Testvérem, állj meg e névnel és engedd meg, hogy megkérdezzem tőled: vajjon hiszed e te mindezt? Vajjon hiszel-e az egyetlen Fiúban: Jézusban? Vajjon nemcsak „elhívés“ a te hited?.. Ha nincs igazi „szívbeli bizodalom“ Ó Benne, akkor a te advented nem igazi várakozás a te reménységed nem igazi reménység. Akkor megszegyenít a te másféle reménységed, mert még reménytelenségben vagy. Az igazi reménység pedig nem szégyenít meg. Egy reménység van ezen a földön, ami nem szégyenít meg soha: *az Isten ígéreteibe vetett reménység.* Minden más reménység: reménytelenség. A reménytelenség pedig hitelenség. a hitelenség: *bűn.* Az emberi forrásból származó reménykedés azért szégyenít meg, mert emberekre néz, emberektől vár valamit: problémák megoldását, a világ megjobbulását, emberekben bízik: azoktól vár erőt s vigasztalást. Pedig: „átkozott mindenki, aki emberben bízik.“ Testvér! Vajjon milyen a te reménységed, vajjon ki a te reménységed? Ó ha nincs igazi adventi reménységed, akkor megszegyenülsz, egyedül maradsz s hiábavaló reménykedéseid által felépített légvárak Babel tornyai összedőlnek és sorsod meg van pecsételve. De ha van benned élő reménység, ha őszintén, kitárt szívvel várod az örök advent örök reménységét, a te megváltó s megtartó Uradat: Jézus Krisztust, akkor boldogan énekelheted te is a hívő szív bizonyágtétvő himnusát: „Krisztus én életemnek, Te vagy reménysége, Szegény bűnös lelkemnek, Örök idvessége.“

Az igazi reménység akkor lehet a tiéd, ha már kitöltött szívedbe Istennek szerelme. Az igazi reménység feltétele, előidézője az Isten szerelméne kitöltetése a bűnös emberi szívbe. Amíg ez a „szent szerelem“ nincs bennem, addig reménytelen a reménységem. De ha Isten szívembe árasztja csodálatos szerelmét a Szent Lélek által, akkor nem lesz hiábavaló az adventem s üres a karácsonyom. Isten azt akarja, hogy ne csak adventem, hanem karácsonyom *is legyen*, ne csak várakozás, hanem beteljesülés, ne csak a bűnbánat, hanem a megtérés is valóság legyen életem-

---

ben. Isten azt akarja, hogy ne csak bánjam bűneimet, hanem el is hagyjam azokat, ne csak bűneim lássam, hanem azt a kegyelmet is, amely az igazi bűnbánat után adja ingyen a legnagyobb ajándékot; a legboldogabb megtapasztalást: az újjászületést. Az igazi reménységnek tehát a célja az új ember, a lelki ember, a krisztusi ember. A legnagyobb ajándék épen ezért az adventben élő embernek: Krisztus, mert ő a legnagyobbat adhatja és adja: önmagát. Testvérem! ki várod adventben a karácsonyt, nyomorúságodban a vigasztalást, kérlek téged, hogy ne ezeket várd, hanem csak Krisztust egyedül. Ha élő hittél várod Őt, akkor lesz igazi advented, áldott karácsonyod, mert ő megérkezik hozzád is és elviszi néked is Istennek szerelmét. Ámen.

Visky László IV. é.

Óra-sorsban.

*Irigyellek öreg barátom, — vén falióra,
téged nem zavar meg senki soha,
percek, órák, napok és hetek,
nálad nyomtalanul peregnék . . .
Ha esik vagy fúj, nem bánod,
hűségesen ütöd a percet . . . .
Születés, halál, pusztulás, élet,
mind-mind nem érdekel téged,
s kínos pontossággal az Időt jelzed . . .*

*De én, jaj, nem tudok élni óra-sorsban,
a nyugós, átkos perc-bilincs,
Nekem úgy fáj a megkötő szabály
a láthatatlan törvény, ami nincs,
ember törvénye, mit buta ámitással
önmagának állít az ostoba lény,
amit tisztel, mint égi csodát,
ordítva: törvényadó vagyok, én!
Én, az ember, az erős . . .*

*Én nem tudok így élni, mint Te,
engem magával sodor az élet menete.
Egyszer sietnem kell, jobban, mint mások,
mert mámoros-szépek a vad rohanások . . .
Egyszer meg kell áltanom kicsit pihenni,
mert nem tudok mindig egyforma lenni,
mert fáj a pontosság, megöl az unalom,
elszűrkit, megköti minden tagom
s nekem úgy fáj, mint ostoresapás,
mely végig szánt rajtam gorombán,
fájón, égető, mindig egyformán . . .*

*Értsetek meg emberek jobban:
én nem tudok élni óra-sorsban!*

d. Szabó László.

NEM LEHET

VISSZAFORDULNI.

„ . . . . . szép öcsém, be nagy kár,
Hogy apád paraszt volt . . . . .“

ARANY JÁNOS

A szeptemberi éjtszaka szürkén borul a piszkos külvárosi utcára. A sápadt holdvilág és a gyenge villanyfényben megszépülnek a macskaköves utcák. A szerteszt heverésző papírdarabokon és az elhullatott szalmaszálakon megtörik a gyenge fény s még a szemét is szépnek látszik. Az öreg, félig falusi házak, görnyedt hátukat suttetik a holdvilággal. Némelyik már az ablak párkányig sülyedt a földre, mintha a belváros palotáitól való szégyenében sülyedt volna el. Az egyik ilyen, megrepedezett falú, dohos levegőjű ház nyitott ablakán egyenletes horkolás és émelygős izzadtságsgzag csap ki az utcára. A holdsugár megvilágítja a csíkos párnákon alvókat. Összezsúfoltan fekszenek. A holdsugár egy javakora-beli gyári munkás szőrös, meztelen mellére esik, mely mint egy fűjtató, sülyed és emelkedik a horkolás ütemére. Kövér feleségéről csurog a veríték a nagy zsúfoltságban; meleg van, meg a levegő is fülledt. Még maguknak is szűk a hely, most meg vendégeik vannak. Az egyik ágyban az asszony húga fekszik gimnazista fiával. Most hozta be a második osztályba a fiút az anyja. Előbb jöttek egy nappal, a tanítás csak holnap kezdődik, s nem vitte még be az internátusba, hadd legyen még egy éjtszaka együtt vele. Mára egész nap az üzleteket rótták. Sok minden kell ám egy gimnazistának. Ruhát, cipőt, harisnyát vettek neki vagy négy párat, mert már szégyel csizmában járni, a cipőbe meg nem húzhat kapcát, meg ki tudná felsorolni azt a sok mindent. Most el is van törődve az asszony, mély kábult álomba merült, s még álmában is a kereskedőkkel alkudozik.

Csak a gyermek nem alszik. Mereven néz a füstös gerendákra. Valami nyomja a lelkét, nem hagyja aludni. Emlékek tolnak lelki szemei elé, rossz emlékek, megremeg tőlük egész teste és könny szökik a szemébe. Arcát belefúrja a párnába és keservesen zokogni kezd. A zokogás megrázza egész testét. Felébred rá az anyja is, s ilyedten ül fel az ágyban és sápadt arccal kérdezi:

— Mi lelt kisfiam?

Csak még erősebb zokogás a válasz. Az asszony megrázza a gyermeket és most már ő is majdnem sír, ahogy kérdezi:

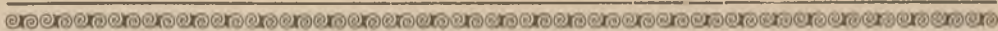
— Beszélj már, mi bajod? Csak nem vagy tán beteg?

— Ne-em — feleli fuldokolva a zokogástól és még jobban belefúrja magát a párnába.

— De hát miért sírsz? Bánt valami?

— Én - nem - tanulok - tovább. — Nyögi ki végre sűrű szipogás között. — Vigyenek - engem - haza. — Én nem - maradok itt.

— Nem tanulsz tovább? Miért? Hiszen tavaly meg azért sírtál, hogy a patakba öled magad, ha nem adunk gimnáziumba. Ugyan mi ütött most beléd?

— Nem bánom, vigyenek engem haza innen.

— Miért vinnénk haza? Hát mért nem akarsz itt maradni? A tanár urak szeretnek, az internátusban is jól bánnak veled, a bizonyítványod is jó... hát mért nem akarsz tovább tanulni?

— Ne kérdezzenek, vigyenek engem haza — acsarkodja.

— Ne kérdezzünk? Még te teszed rá, jól néznénk ki, ha most hazavinnélek. Megmondanák otthon, na, a híres diák megúnta a dicsőséget. Meg aztán mit mondanánk, hogy miért nem tanulsz? Mond meg legalább, miért nem akarsz tanulni tovább...?

A gyermek tehetetlenségében a párnát rágja és veri magát az ágyhoz. Most már nemcsak a keserűség fojtogatja, hanem szinte habzik tehetetlen dühében, hogy nem értik meg az ő baját. Elhatározta, hogy nem is szól többet egy szót sem, úgysem értenék meg, hogy mi fáj neki. Csak azt mondanák, hogy nem olyan nagy dolog az, talán még ki is kacagnák.

Hogy mondja el, hogy azért nem akar itt maradni, mert szégyelli, hogy paraszt az apja. Még most is majd elsülyed, ha rágondol, hogy égett az arca tavaly, évelejen, mikor a tanár úr sorba kérdezte tőlük a szüleik foglalkozását.

Mikor rákerült a sor, csak előntötte az arcát a vér. Úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérdést. Kiszaladt a katedrához s égő arccal kérdezte: „Mit tetszett kérdezni?“ „Nem hallottam jól.“ Pedig hallotta, csak szégyellte az osztály előtt, hogy földműves az apja. S milyen szégyenbe hozta a tanár úr, mikor rákiáltott: „Minek bujatsz ide, meghallom én a helyedről is.“ — S neki az egész osztály hallatára kellett bediktálni, hogy földműves az apja. Majd elsülyedt szégyénében, a rövidnadrágos úri fiúkra rá sem mert nézni... — Pedig holnap megint megkérdi az osztályfőnök úr... Nem, ő nem bírja ki mégegyszer azt a szégyent, s egész teste remegett a zokogástól. Nem, ő nem marad itt, ő nem szégyenkezik a származása miatt. Nem tud ő úgy élni, mint az urak, ügyetlen ő köztük. Tavaly is egy vasárnap elhívták ebédre az egyik osztálytársáékhoz, akinek ügyvéd az apja. Milyen félenken ült ő az asztalnál. Hogy reszketett a kezében a kés, meg a villa. Nem is tudott enni egy jóízű falatot sem, a kacsahús mindig kiugrott a kése alól. Egész ebéd alatt attól remegett, hogy egyszer az ölébe esik és tönkre teszi az ünneplő ruháját. Amikor felálltak az asztaltól, még éhesebb volt, mint mikor leült. Nem bánta, csak mehetett volna már haza. De nem engedték, behívták a másik szobába, ahol a cimborája eldicsekedett neki a sok játékával, egész halomban állottak ott az autók, hajók, repülőgépek. Igaz, hogy nem volt nagyon elragadtatva tőlük, mit is tudna ő azzal a sok haszontalan lommal kezdeni. Nem adna az egészért egy jó bigét, vagy egy parittyát. Azután meg a meséskönyvekkel dicsekedett el a barátja: „Nézd csak, mennyi meséskönyvem van, de én már nem szoktam olvasni, utóvégre nem vagyok már gyermek, hogy mesét olvassak. Te szoktál mesét olvasni?“...?

— Nem. — Feleli amaz, de nem teszi hozzá, hogy ő nem azért nem olvas mesét, mert már nem tartja magához valónak, hanem ő nem is olvasott soha, mert neki a nagyapja szokott mesélni, amit bizony szívesen hallgat ő most is, ha otthon van.

Azzal ott is hagyták a játékokat és a barátja már bele is kotyogott a nagyok beszédjébe. Azok épen a szolgálót ugratták, hogy, hogy van az állkapcája s rettenetesen tetszett nekik, hogy az állkapocs helyett mindig állkapcát mond. Az ügyvéd egyszercsak odafordul a mi kis diákunkhoz és azt kérdezi tőle, na öcsém dönts el a kérdést, hogy kell helyesen mondani, „állkapocs“, vagy „állkapca“?

Nagy illedelmesen rámondja, hogy én úgy szoktam mondani, hogy „állkapca“ . . .

Óriási hahota fogadja a szavait. Még most is látja, hogy a barátja hogy hengerződik a díványon s majd megpukkad a nevetéstől.

— Állkapca . . . ha-ha-ha! — A kapcát apád húzza a csizmájába — mondja vigyori pofával az ügyvéd fia.

Azóta rá sem tud nézni erre az elkényeztetett pojácára. Persze, mikor a számtan példát kell lemásolni, akkor tud hízelegni. Nem, ő nem marad ezek között . . . De hogy mondja ezt el az anyjának? . . .

Lassan belefárad a sírásba és elnyomja az álom. Még álmában is vonaglik a teste és felzokog.

Másnap reggel becsapódott a internátus nehéz kapuja közte és az anyja között. Neki esett, öklével verte a kaput és szinte őrjöngött, hogy ő nem marad ott. Hiába kérdezték az okát, nem mondta meg. Mikor látta, hogy hiabavaló minden, nem nyílik ki a kapú, meg már a pajtások csúfolódását is kezdte unni, lesütött szemmel beszaladt a fásszinbe és ott elrejtözve sírt tovább, míg meg nem szólalt a csengő és kiabálni kezdték a nevét, hogy jöjjön sorakozni iskolába. Akkor megnyálazta mutató ujját s kitörölte vele kisírt szemeit. Annélkül hogy ránézett volna valakire, beállt a sorba és lesütött szemmel, szótlánul ment a csúfolódó cimborák között, azon az úton, melyről nem lehet visszafordulni. —d.—

Á szikra.

**Egy szikra elindult hódító útjára.
Nem ment el messzire, furcsa más világba.
De miért is menne? Csak egy kicsit ugrott,
S a szoba padlóján félve meghúzódott.
Egy darabig lapult, körül-körül nézett,
Azután bátrabb lett, mindinkább merészebb.
Fényesen csillogott, vörösebben izzott,
S maga előtt fényes ábrándokat szított.
Először csak lassan, lassan lángra gerjedt.
E kis láng nagyobb lett, mind messzebbre terjedt,
Lángolni látta már az egész világot.
Elérte most mindazt, mire annyit vágyott.
S nevetett, kacagott, táncolt örömeiben,
S úgy aludt el örökre, örök feledésben.**

Schuber Ottó.

HARSÁNYI ZSOLT

Szomorú hírt röptetett szét a rádió november 29-én az ország hallgató közönségének. Harsányi Zsoltot hétfőn reggel íróasztalára borulva találta szolgálja. Meghalt. Az édesanyja elvesztésén megtört szíve ölte meg. Mindössze 56 éves volt.

1887. január 27-én született Korompán. Tanulmányait Egerben és Sárospatakon végezte. Kolozsvárt volt bölcész. Mint egyetemi hallgató, már az erdélyi lapok munkatársa volt. Pályája fényes ívelésben emelkedett magasba. Kedvelt szerzője s fordítója volt a színházaknak, majd maga is színigazgató lett. Sikerrel dramatizálta Mikszáth néhány regényét. (Vén gazember, Beszterce ostroma, Noszti fiú, Eladó birtok.) Szindarabjai közül nagy sikert aratott: a Zenélő óra, Bolond Ásvayné, Pater Benedek. Regényei közül felemlíthetők: Magdolna, Whisky szódával, Tündérkirálynő. Életrajz-regényei nagy népszerűsége tettek szert. Megírta Petőfi, Madách, Zrinyi, Liszt, Rubens, Munkácsy, Mátyás király, Corvin János és Galilei regényes életrajzát. Novellái közül nagy sikert ért el a Hajnali cigaretta c. kötete. Fordításai közül Byront emeljük ki. Verseket is írt. Közülük felemlíthetjük a Rechnitzer halála c. hexameteres elbeszélő költeményét. Ereklje-regénye a Sacra corona. Cikkei, nyelvi magyarázatai eleven szellem termékei. Shakespeare: Makrancos hölgye kiváló fordítás.

Kitüntetések: Vojnits-díjat, Corvin-láncot, Kisfaludy- s Petőfi-társasági tagságot, a szerzők egyesületének elnökségét.

Nem a mi feladatunk írói méltatását adni. Mi csak Patakkal való viszonyát rajzoljuk meg. Patakon volt VIII. osztályos gimnazista. 5 jelese s 4 jója volt. Az érettségén jelesen érettt. 3 tétel volt kitzúve magyar dolgozatra. Ő a következőt választotta: Virágfakadás s lombhullás. Versben írta meg. Dolgozatát olyan sikerültnek találta az elnöklő Fejes István, aki maga is költő volt, hogy homlokon csókolta. Az akadémia őt aranyán Kun Dániellel osztozott. Szorgalmasan dolgozott az Erdélyi-önképzőkörben. 2 versét (Együtt, Őszi est.) megdicsérte a kör. Birálataiért is megdicsérték. Emlékeim című románcát szintén megdicsérték, míg Csóka c. novellája 12 korona díjjal jutalmaztatott. Az Ifjúsági Közlönyben 1903—1904-ben van két novellája. (Csóka, főhadnagy ur Ákos.)

Mint diák nem sokat tanult, mégis jól tudott mindent. Főleg órák közben tanulta a leckét.

A II. félévben tandíjmentességet élvezett.

Pataki életéről néhány novellájában is megemlékezett. Ő írta a 400 éves jubileum alkalmi szindarabját: *Patak lelke* címmel.

Most, hogy ő is a minden halandók útjára költözött, meghatottan vesz tőle búcsút az Alma Mater s annak folyton újuló ifjúsága. Meghatottan köszönünk el tőle mi is, mint egykori munkatársunktól. Sajnáljuk, hogy olyan szoros kapcsolatba nem léptünk vele, mint Komáromi Jánossal. De így is a miénk volt ő.

Dr. Gulyás József.

Ö R Ö K K É V A L Ó S A G.

A Nagytanácsban nagy a zsbongás. A tárgyalást megszakították addig, amíg a helytartó üzenetét meg nem kapják. Most beszélgetéssel töltik az időt.

A középben áll a vádlott villogó vértű katonák között. Valami Názáreti Jézusnak hívják. Súlyos a bűne. Káromolta az Istent nyilvánosan. Halálraítélték.

Most akarják Pilátus elé vinni, hogy erősítse meg az ítéletet.

A bölcsek arról vitatkoznak, hogy mi a legmaradandóbb a földön, miről fognak a legtovább beszélni.

— Bizony mondom néktek, — szólt Rabbi Élijah, — hogy a Templom marad meg örökké s hirdeti az emberi erőt az örökkévalóságnak.

... S a vádlott keserű mosollyal az ajkán, messzenéző szemével vért és lángot látott s látta a büszke templomot romokban heverni...

— Bölcsek, én azt mondom, — mondta Ezékiás, a farizeus, hogy a piramisok maradnak meg örökké, hirdetve az emberi hatalmat!

... S a középben álló szállongó porfelhőket látott, amelyek befedik a piramisok égre mutató csúcsait...

— Balga beszéd! A Szent Törvény az örökkévaló, — mondotta Lévi, az írástudó, — az marad meg örökké!

... A sápadt arcú, töviskoronás ember egy keresztet látott, amely a Törvény felett emelkedik az égnek...

— A római jog örökkévaló! — szól bele a vitába a százados.

... S a vádlott keserű mosollyal néz maga elé s messzenéző szemével millió és millió, a jog nevében porbasújtott embert lát...

— Hát mi lesz örökkévaló, te aljas? — fordul feléje dühösen az egyik katona a vádlott lekicsinylő mosolyát látva s lándzsája nyelével a fejére üt.

A töviskorona tövise belenyomódik a sápadt homlokba s egy vércsepp hull le eléje a porba.

... S a vádlott szótlánul nézi a vércseppet a porban...

d. Szabó László.

Amikor születtem...

*Amikor születtem, csillagos volt az ég,
de nem néztem azt még.*

*Mikor a küszöböt először átléptem,
éjszaka volt éppen.*

*Nagy útra, az élet-útjára indultam,
s már a porba hulltam.*

*Felnéztem az égre s egy kis csillag éppen
lehullott az égen.*

*Az a csillag volt a szerencse csillagom...
sajnálom nagyon.*

Gárdy Sándor.

N É G Y S Z E M K Ö Z T.

Mult számunkban ezen a helyen azt mondtam, hogy a mai ifjúság nem alkalmas a vezetésre. Egyik okául az ifjúság alapnélküli voltát hoztam fel s próbáltam megmutatni, hogy valóban téves az ifjúság egész beállítottsága, mert teológiai és filozófiai alapok nélkül megfelelő értékű életet élni nem lehet. A multkor a filozófiai alapozottság hiányának következményét próbáltam egészen röviden megmutatni, most ugyanilyen röviden tovább megyek, szinte minden logikai rend nélkül csak egy-egy gondolatot kiragadva. A teológiai alapozottság hiányáról szóljunk néhány szót, nemzeti életre való tekintettel.

Ha megfigyeljük az összes államelméleteket, amelyeket nagyrészt gyakorlatilag is kipróbáltak, több, de inkább kevesebb sikerrel, közös vonásokat vehetünk észre benne. Ezeket a közös vonásokat kiemelve, megtalálhatjuk az ideális állam képét: egy abszolút, szuverén úr uralkodása alatt egymással és egymásért élnek az állam tagjai. (A demokráciában az „egy uralkodó“, egy közösség, maga a nép, de ha jól megnézzük, mindenütt abszolút uralkodó!) Ez a szuverén úr csak olyan lehet, ha azt akarjuk, hogy maradandó legyen az állam, hogy hozzá hibának valamilyen árnyéka se férhessen, tehát az ideális állam feje csak az abszolút igazság lehet. Az abszolút igazság pedig maga az Isten.

Az ideális állam tehát a theokratikus állam. Ezt az ideális államképet a legjobban a keresztyén állam közelíti meg (sajnos, ma csak mint idea), amely Isten fősege alatt próbálja megvalósítani földi élete miatt korlátozottan, hibákkal telten ezt az ideális államot. (Nem Isten országára gondolok most, hanem földi birodalomra. Az most ugyanis nem kérdés, hogy ez az ideális állam miért csak mint Isten országa valósulhat meg.)

A jövőendő állama tehát a theokratikus keresztyén állam. Földi fejének tudnia kell azt, hogy a szuverén Isten törvényeinek mértéke alatt áll s uralma nem más, mint Isten uralmának szimbolizálása, sokszor nagyon gyarló, testi módon Isten népe felett.

A jövőendő államának polgára csak keresztyén, mondjuk pontosabban csak hívó ember lehet. Csak az, aki Krisztus követőjének vallja magát.

A mai fiatalság sajnos nagy százalékban még névleg sem akar keresztyén lenni. Ostobaságnak, vagy legalább is elavult, túlhaladott dolognak tartja a keresztyénséget. (Sokszor titkoltan, de ami a megdöbbenő, bevallottan is. Itt, Patakon is hallottam már sajnos, nem egy ilyen megnyilatkozást!) Sőt Istenben sem hisz!

A keresztyénség helyett egy „emberi bölcsesség“-vallás kialakulásának jelei vehetők észre. Nemcsak egyes államokban, mint pl. Oroszország, Németország, hanem talán ezeknek hatására a mi magyar fiatalságunk között is.

Rá kellene vezetni minden kényszer nélkül a mai fiatalságot annak meglátására, hogy egyedül a keresztyénség az a létforma, amely maradandó.

Öntudatos keresztyénné kell tenni a fiatalságot. E téren óriási feladatok nyílnak előttünk. Isten segítségével meg kell tennünk, ha nemzetünk fennmaradását a jövőendő számára biztosítani akarjuk.

Theol.

Gondolatok

egy fiatal anya elhunytán.

Irta : RUSZKAY GYULA II. é. theol.

Az élet ezer baja sebezte lelkemet. Megnyugvás után vágytam. Szerettem volna megpihenni, Menekültem az emberek elől és elindultam a csend birodalmába: a temetőbe. Mindig oda menekülök, valahányszor békesség után vágyódom. Megmagyarázhatatlan jó ott. Mint hópelyhek az országutak lábsebző köveire, hepe-hupáira, úgy hull rá itt selymesen lelkem gondrógeire: a békesség. Nincs csendesebb hely a világon, mint a magyar falusi temetők. A Böcklin festette „Halottak szigete“ szomorú ciprusaival, zúgó jegenyéivel megborzongat és elrémit, a magyar temető illatos akácaival, hársfaival, vadgesztenyefáival megnyugtat és hívogat. Ott a dies irae vihara orgonál fortisszimóval az ágakon és hajtogatja a fákat, itt a lombok, mint ablakba kitett eol hárfák halkán, andalítóan szólalnak meg és csendet muzsikálnak. A szellő pedig csókot lehel itt a fákra, virágra és az ott járó vándor fáradt homlokára. A Böcklin Halottak szigete mély vízű, sötét színű tenger zárja körül, még a napsugár se tanyázik ott, legfeljebb a szélen levő fákat látogatja meg, hogy szomorú sziluttjúket kerítésnek a tengerre rajzolja és egyetlen döbbenetes érzés dermeszti meg az embert, hogy innen nincs visszatérés. A magyar temetők nincsenek körülzárva, az élet legmélyebb szimbolumai: ringó buzatáblák ölelik körül. Itt nincs határ az élők és holtak birodalma közt. Napsugár, színes pillangók, döngicsélő méhek hol a sirok virágjában, hol a kék buzavirágon és piros pipacsok kelyhében fürödnek meg kacagva. A magyar temetők még a halál zord arcára is szépítő fátyolt borítanak. Árnyékos utak kigyóznak át a temetőn, mintha ezüstszalagok lennének. Az utakat, mint néma katonák sorfala kétoldalról vadgesztenyék állják körül. Rózsaszín és fehér szirmukat a gyalogösvényre hintik puha szőnyegnek, hogy halkán járjon mindenki rajta és ne zavarják az itt nyugvók álmát. Néha-néha zavarja a csendet — amikor új lakó érkezik — az utolsó búcsúnál a nők ajkáról feltör egy egy fájdalmas sikoly, de az is halkán csittulóvá lesz, mint a mogyar férfi néma könnye. Madárdal a temető közepén lévő harang zúgása, a templomból kiszűrődő ősi ének Te benned bíztunk eleitől fogva, ezek nem zavarják álmukat, hiszen életükben ez volt a legkedvesebb a fülüknek, halálukban még édesebb álomba ringatja őket. Itt alussza álmát az én falum népe. Ide tér megpihenni harca és küzdelmei után. Ellenség és jóbarát, jó és rossz, rokon és idegen békességben pihennek itt kakukfűvel vagy virággal borított egyszerű sírokban. Nincsenek itt szép síremlékek, mint a milánói temetőben, hanem csak egyszerű fejfák. A kálvinista ember halálában is egyszerű, mint életében. Fekete fejfákra maguk szerkesztette verset vésnek nehéz kezekkel, de ezek olyan beszédesek, mint a legszebb síremlék. Utóbbiak talán tovább tartanak, de amazok is állnak addig, míg a sebek begyógyulnak és az élők felejtenek, Azután jön a zápor és a napfény, a fekete kopjafát versenyezve festik át hamuszürkévé, az idő pedig, mint egy paj-

---

kos gyermek vasmarkával letörli a betűket. Nincs ebben semmi fájó, mert örök törvények érvényesülnek benne.

Amint magányos utamon lépkedek, észre sem vettem, hogy sötét társam, a gond elhagyott és a csend szegődött hozzám szelíd utitársul. Lépteimnek nincs zaja, csend van a temetőben, csend a szívemben. Már majd kiértem a temetőből, amikor egy új fekete fejfáról elém fehérlik a felírás: Itt nyugszik Kovács Péterné. Élt 29 évet. Siratja férje és két kis árvája. Nyugodjál békében. A Boldog Feltámadás Reménye Alatt.

Egyszerre, mintha taglóútás érne és szívemből riadtan röppen fel a békesség madara. Ismertem a fiatal asszonyt, hiszen falunk ékessége volt. Tudtam róla, hogy a halál homlokon csókolta s régen eljegyezte magának. A „morbus hungarikus“, a tüdővész sápasztotta el orcája pirjat s mint a tűző napsugár a virágot, lassan elhervasztotta. Tudtam, hogy előbb utolsót dobban a szíve, a mosolygó ajak örökre bezáródik és a nevető szempár üveggé fagy, és mégis a biztosra vált halál megdöböntő. Valahol olvastam, hogy a milánói temetőben van egy síremlék, ami egy fiatal anyát ábrázol, aki útra készül. Ruhájába belekapaszkodik két kis síró árvájának visszataató kis keze. Azt jelképezi ez az emlék, hogy hiába a panaszos gyermeksírás, hiába a megszakadó anyai szív minden fájdalomra, menni kell, ha a sötét követ elszólt. Bizonyára érző szív nem nézheti úgy azt a művészi síremléket, hogy torkát össze ne kapja valami és néhány könny-gyöngy végig ne gurulna arcán. Nekem az egyszerű kis fejfa is beszél annyit, mint másoknak a milánói emlék... Kovács Péterné. Élt 28 évet... Fiatal édesanya, magyar anya... Siratja két kis árvája... Látom a belekapcsolódó kis kezeket. Hallom rémült álmukból felnyöszörgő anyahivogatásukat. Milyen mézédés hang, milyen nagy erő kell az ilyen anyáért felsíró árvák elcsitítására. Milyen üres szó minden vigasztalás, amikor a fiatal férj egy búsat sóhajt, hangtalanul rázza az erős vállat a fájdalom, mint őszi szél a falevelet és pereg a könny, mint augusztus végén fáról a hajnali harmat csepp. Nem olyan művészi ez a fejfa, mint a milánói, de aki ránéz, annak belefájdul a szíve.

Itt nyugszik Kovács Péterné. Élt 28 évet. Siratja férje és két kis árvája. Néhány egyszerű kis szó és mégis milyen színes, boldog élet és milyen nagy tragédia van mögötte. Szinte, hihetetlen, hogy annak a boldog életnek vége van, amit Kovács Péterné 28 éven végig álmódott. A falu legszebb leánya volt, férje a falu legderekkabb legénye. A falu is egymásnak szánta őket, de az ő szívek már előbb édes titkokat muzsikáltak. Nem is tudták, hogyan kezdődött. Talán akkor, amikor szemük sugara először villant össze és valami édes érzés remegtette meg szívüket. Rájuk mosolygott a szerelem, mint napsugár két ibolyára a kőkénybokor tövében. Egymásé lettek s kicsoda feledhetetlen 8 évvel ajándékozta meg őket az Isten. A legmerészebb álmom sem volt olyan színes virágu, mint az ő életük. Aztán, hogy nagyobb legyen a boldogság, jött a kis Petike, rá két évre a kis Palkó. Két égből szállott angyal, két szemű, szürke fürtű, mosolygó csöppségek. A szférák zenéje nincs olyan csodás, mint az ő gügyögésük volt. Parányi ezüst csengők csilingelése volt édes kacagásuk. Nincs szebb ritmus a világon, mint tipegésüknek édes esetlensége volt. Napsugár és szellő nem tudott úgy játszani tiszta hegyipa-

---

takok tükrével, ahogy a kis Petike és Palkó játszottak. Kis házukra a megelégedés madara rakott fészket. A boldogság tűzhelye hálaimádság áldozati füstjét szállította az ég felé. Az öröm derűt ültetett a szemekbe, mosolyt az arcra és dalt az ajakra. Örök ellenségük: a halál egy kis család boldogságát megirigyelte és belopózott hozzájuk. Mosolyogva álmodott a kis család a boldogság takarója alatt. Odalopódzott az asszony ágyához és meglopta a férjéről, gyermekeiről álmodó nő ajakát. Csókolta úgy, hogy belepirult az asszony. Ez a pir láz rózsáivá változott s égette testét. Panaszkodott és Kovács Péter a rádöbbenés sulya alatt megtanorodott.

Akkor őszt volt. Orvos és orvosság egész télen ki nem fogyott. Kovács Péter nagy tehetetlenségében csontig vájta ujját tenyerébe és ajkát véresre harapta. Fájdalomtól égő szíve egyre csak azt kérdezgette Istentől: „Uristen, miért mutattad meg a boldogságot, ha elveszed tőlem. Nézd, beleszakad a szívem. Te nem gyönyörködhetsz egy boldog kis fészek feldulásában. Ne vedd el tőlem azt, akit úgy szeretek, mint Téged“. Az ég mintha hideg fénnel ragyogott volna és nem felelt. Az asszony szelíden türte sorsát és reménykedett. De egyszer rádöbbsent ő is a valóságra. Az utolsó órában felzokogott belőle fiatal anyai szívének minden fájdalma: „Uram Isten, hagyj még élni, én még fiatal vagyok, nekem két kis gyermekem van, mi lesz belőlük nélkülem. Értsd meg Uram, ennek a kis családnak még szüksége van rám, gyógyíts meg engem!“ Az ég hideg fénnel ragyogott, de nem felelt vissza. A férje ágya mellé roskadt fájdalmában. Petike és a kis Palkó is abbahagyták a játékot s lerokadt apjuk mellé álltak. Az édesanya szerette volna megcsókolni őket a nagy út előtt, de legyőzte kinzóan vágyó anyai szeretetét, nem akarta a halál csókját tovább adni. Megsimvgatta fürtös kis fejüket, a sikolyt legyőzte, csak a könnye pergett némán. Petike elkomolyodott, mert érezte, hogy valami nagy dolog történik most. A kis Palkó valami csacska kérdést tett fel, de már erre nem tudott felelni. Könnyein keresztül rámosolygott. Ez a halálban is megszépítő mosoly fagyott rá arcára.

(Folyt. köv.)

Negyedév AC—Legáció SK 7:0!

Helyszini közvetítés a december 7-i nagy válogatott mérkőzésről!
(Avagy jelentés az elekcioról. Papirfelvétel.)

Kedves hallgatóink!

Itt állunk a II/a osztály termében. Szürke füstfellegek borítják a plafont. Téliesre fordult az idő, mégis 150 néző gyűlt össze, hogy tanúja legyen a mérkőzésnek.

Délután 3-ra jár az óramutató, amikor hosszabb harangozás jelzi a mérkőzés kezdését.

A díszpáholyban Tárcey Árpád közigazgató magas alakja jelenik meg.

A csapatok most lépnek a pályára. Elöl a *játéklevezető*, vulgáris nevén *senior*, mögötte a *partjelzők*, akarom mondani a *skribák*.

A közönség harsány „szivar! szivar!“ nemzeti köszöntéssel üdvözli a IV. év válogatott csapatát, mely *Galambos* vezetésével lép a pályára. Nyugodtak, fölényes biztonság látszik rajtuk. Biztos győztesek.

A megafon harsogja az összeállításokat. Kezdetét veszi a játék. A szenior csengetésére *Galambos* indítja el a labdát. A IV. év vezet az első támadásokat. Fergeteges erővel támadnak s mindjárt gólt érnek el. *Galambos*, a IV. év AC. középcsatára pontos találattal beveszi *Miskolc* kapuját. 1:0.

Alig kezdenek *Bányay* 6 méteres lesről indulva beletalál a kapuba, *Miskolc* tehetetlen volt. Óriási vezetői hiba. Lesen kapta a labdát, s a játékvezető mégis megadta a gólt. 2:0.

A közönség harsány „szivar! szivar!“ kiáltásokkal buzdítja a IV. évet. Igen nagy az iram. *Nocsak* vezet gyors támadást. Egy testcsellessel becsapja *Rimaszombatot* s máris gól. 3:0.

Alig kezdenek, a *Vörös* szalad el a balszélen, gáncsolják. A játékvezető 11-est ítél, amit *Vörös* nyugodtan betesz. *Ungvár* nem védhette. 4:0.

Dizsó elszalad *Putnok* mellett, kicselezi *Királyhelmecet* s váratlan lövéssel megszerzi *Kassát*. (A hátsó hálótartóról kiperdülő labda súlyosan szíven találja *Vitézt*, a III. év TK. jeles csatárát. Kicsit szédeleg, de aztán jelzi, hogy mégis vállalja a játékot) 5:0.

Egyre erősebb az iram. *Gyomros* pompás labdát kap *Dizsótól*, egyből vágja *Putnokot* s máris harsan a csengő, jelzi, hogy a lövés ismét gól. 6:0.

Csökken az iram. *Visky* tétovázik jó helyzetben, de *Helmec* mellé lö. Ujra *Visky* kapja kirugásból a labdát s most már nem hibáz s a labda a kapu balsarkába hull. *Bátyu* erősen elnézte, óriási védelmi hiba. Potyagól. 7:0.

Kezdet után a játékvezető jelzi a mérkőzés végét. A IV. év fölényes, 7:0 arányú győzelmet aratott a legációk válogatott csapatával szemben s ezzel elnyerte a bajnoki címet.

Mérkőzés után a IV. év AC. nevében üdvözli a megjelenteket *Dizsó* néhány közvetlen szóval: „Pátens ára 12 fillér!“ A közönség udvariasan zúgja rá: Sok! Sook!! Sóóóók!!!

A mérkőzés alatt meglehetősen furcsa jelenséget tapasztaltam a nézők között. Néha minden ok nélkül lehajoltak, lökdösték egymást. Ellenőrizhetetlen hírek szerint *Bányai* cigarettát dobott a nézők közé, de lapzártáig a hirt senki sem erősítette meg!

Bírálat: A mérkőzés óriási iramban kezdődött s szinte az utolsó percig megmaradt az iram. A IV. év megérdemelten győzött. Nagyon gólképes csapat.

Egyénileg: *Galambos* jó volt. *Bányay* sokat volt lesen, gólja szerencsés. *Nocsak* góljával vétette észre magát. *Dizsó* és *Gyomros* nagyszerűen értik egymást, a legveszélyesebb csatárok voltak. *Vörös* megfelelt. *Visky* szürkén játszott. Néhány jó húzása volt. Néha ingadozott, ami rutin hiányra vall.

Az ellenfél csapatából egyedül *Királyhelmecet* lehet kiemelni, de csak azért, mert vele nem állt szemben senki.

A szenior néhány kisebb hibától eltekintve, jól vezette a mérkőzést.

Nyilatkozatok: *Szenior* játékvezető: Nem láttam, hogy Bányay lesen volt.

Galambos (IV. év AC.): Megérdemelten nyertük.

Visky (IV. év AC.): Hiányzoit az edzésem, azért voltam bizonytalan.

Vitéz (III. év TK.): Jó mérkőzés, csak Dizsó durvult, amikor Kassát ellőtte előlem.

Miskolc: A második gól lesből volt. Megóvjuk a meccset.

Rimaszombat: Nocsak, nocsak.

Kassa: Legátust kérek!

— Vent —

HIREINK

Istentől gazdagon megáldott karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván kedves olvasóinknak

a Szerkesztőség és Kiadóhivatal.

ZSOLDOS BENŐ

A pataki iskola egykori jeles diákja, az Ifj. Közlönynek két éven át (1897—99) volt szerkesztője Zsoldos Benő nyugalmazott tábla bíró is elköltözött az élők sorából. 68 éves korában villamos szerencsétlenség áldozata lett az elsőtétített Budapesten. Szerkesztői működése emlékezetes volt. Az első évben csak két szám jelent meg, mert a tanári kar ellen foglalt állást. A véleményében ingathatlan szerkesztőből kiváló jogász s országos nevű író és műfordító lett.

Harsányi Zsolt volt pataki diák író november 29-én meghalt.

Dévay Jenő gimnáziumi tanár édesanya meghalt. Temetése az iskolaudvarról történt.

Dr. Bodor Tibor egyetemi tanárságát a sáro-pataki angol internátus volt növendéke 20 pengőt küldött a szegilongi templom építés javára. Isten áldása legyen a jókedvű adakozón.

A karácsonyi szünidő december 18-án kezdődik és január 9-én estig tart.

Hajdu Anna énekművésznő újabb 70 pengővel növelte a szegilongi templom építés javára szolgáló gyűjtést. Ha mindenki ilyen lélekkel végezné ezt a szolgálatot templomunk már készen volna. Isten áldja meg a hűséges munkás életét.

Theológiai regőcsapatunk ez évben háromszor volt kiszálláson. Először Legenye-Alsómihályiba november 7-én. Másodszer a tornai egyházmegyében 12 gyülekezetben szolgáltak november 14—21-ig. Harmadszor november 28-án Bacskán szerepeltek.

A theológus elekcio 4-én szombaton volt. Első diákok Galambos Lajos és Bányai István IV. é. t. h. Gimnáziumban a nagy elekcio 7-én kedden, a kis elekcio szerdán volt.

A „Bethánia szövetség“ konferenciát tartott Miskolcon december 5, 6, 7-én. A konferencián, amelyen dr. Enyedy Andor a tiszáninneri egyházkerület püspöke is előadást tartott, theológiánkról öten vettek részt. Visky László IV. é. Arday László, Göndöcz Kálmán III. é. Melegh Elek II. é. és Végh Ernő I. é. h. h.

Mikulás-estet rendeztek a tanítóképző intézet növendékei. Szavalatok zeneszámok tették változatossá az estet. Utánna pedig tánc volt. Mikulás estet rendeztek még a különböző internátusok is.

A külföldön is nagy sikert elért színjászó levante együttes szombaton és vasárnap Sárospatakon szerepelt. Mindkét előadást nagyszámú városi közönség és diákság nézte végig.

Nyomtatta: Kisfaludy László a ref. főiskola betűjével, Sárospatakon.